

Figures festives de Premià

Premià de Mar

Ubicació

Comarca: Maresme
Lloc/Adreça: Carrer Sant Antoni, 21-27

Coordenades:

Latitud: 41.48986
Longitud: 2.35795
UTM Est (X): 446404
UTM Nord (Y): 4593337

Classificació

Número de fitxa 08172 - 147
Àmbit: Patrimoni moble
Tipologia Col·lecció
Estil / època: Contemporani
Segle XX
Estat de conservació Bo
Protecció Física
Tipus de protecció: Inexistent
Accés Restringit
Ús actual: Social
Titularitat Pública
Titular: Ajuntament de Premià de Mar (plaça de l'Ajuntament, 1; Premià de Mar)

Fitxes associades:

[Can Roura; la Nau; Villa Jacinta](#)

Autoria de la fitxa Jordi Montlló Bolart
Data de registre de la fitxa: dl., 26/04/2010 - 02:00

Descripció

El grup de figures festives de Premià de Mar consta de dues parelles de gegants, un gegantó, vuit capgrossos i un gafarró (bestiari). Les parelles de gegants són en Tòfol (Cristòfol) i la Ciseta i l'Omar i l'Ester. El gegantó és en Martí i els capgrossos en Raixid, l'Alcamar, la Samira, en Jafar (pirates), en Ramiru, la Conxita, l'Eulàlia i en Quimet (premianencs). En Tòfol i la Ciseta són gegantstipus "reis catòlics". Tòfol és un diminutiu de Cristòfol, el nom del patró de la població que, alhora, és com es deia el primer habitant mitològic del municipi. La seva alçada és de 3,65 m. La Ciseta es diu així en honor a la Mare de Déu de La Cisa, protectora dels nostres mariners. La seva alçada és de 3,60 m. El dia del seu bateig oficial va haver-hi una errada referent al nom de la geganta confonent-lo amb el de "Cinteta". Tot, i això, ha restat el nom actual, "Ciseta". L'Omar, l'Ester i en Martí són més baixets i corresponen als personatges del guió central de la festa major. Els capgrossos representen els dos bàndols de la Festa Major i es van crear per acompanyar l'Omar, l'Ester i en Martí i alhora fer 3 balls-lluïta que marquen els 3 moments de la festa: l'atac pirata, la revolta premianenca i l'expulsió. El Gafarró de Premià de Mar fa 2 x 2 x 2,5 m. És una bèstia de foc que representa un gafarró (variant del pardal comú), en honor al sobrenom dels premianencs de mar. Surt en correfocs juntament amb els diables i també en cercaviles i actes més de lluïment, de dia, fent inclús un ball propi.

Observacions:

Informació facilitada per Eloi Botey i Tonet Alcúdia.

Història

En Cristòfor i la Ciseta van ser comprats a la botiga de la família Vinyals de Barcelona, l'any 1977, per 50.000 ptes. Però van ser fabricats al taller "El Ingenio" de Barcelona. Tot i que en alguna publicació s'ha escrit que són de segona mà i que es van comprar en un poble de l'Aragó. S'havien de presentar en societat durant la Festa Major de l'any de l'accident d'autocar ple de gent gran de Premià, a la població de Graus, on van morir molts avis i àvies, i les festes es van suspendre. Finalment es van estrenar l'any 1982. El pintor i escultor Joan Moreno va fer el cap de l'Ester a petició de la Regidoria de Cultura de Premià i va prendre la seva filla com a model, però va lliurar l'obra el dia abans de la Festa Major de 1998 i no va donar temps de fer el cos ni el vestit. Per l'any següent es va encarregar el cos i les mans de l'Ester al taller de Marc Torné (de Cabrera), així com l'Omar, amb cap i tors. Al fer l'Ester es va adonar que Joan Moreno havia fet el cap de cartró pedra i que no resistiria les ruixades pròpies del desembarcament pirata i l'utilitzà com a motlle per fer-ne una rèplica de fibra de vidre. Finalment, durant la Festa Major de 1999 es va fer la presentació pública de l'Ester i l'Omar. Els vestits els van fer el grup de cosidores del taller de costura de Connex, dirigides per Paquita Ballester. Van costar poc més de 500.000 ptes. Els capgrossos són obra de Dolors Sans, de Vilafranca i es van estrenar entre 2005 i 2006. El gafarró és obra de Mateu Rossell i es va estrenar l'any 2006. El grup de figures festives de Premià de Mar ha augmentat considerablement en els darrers 10 anys per adaptar-se al calendari festiu de la població i ha pres l'essència de la festa pirata per incorporar un repertori entre la tradició i l'actualització, incorporant balls (bastoners i panderos), que si es manté la mateixa dinàmica molt aviat formaran part de la tradició premianenca.

Bibliografia

JIMÉNEZ, Xito i SOL, Joan (2006). La festa dels pirates. Edició Àfrica Vela. Premià de Mar.

